

ÜNİVERSİTE SINAVLARINA HAZIRLIK

AYT

Bütün kitaplar cepte, tablette, masanda

KONU ÖZETLERİ

HIZ KAZANDIRAN TEKNİKLER

YENİ NESİL ÖZGÜN SORULAR

PRATİK BİLGİLER

VIDEO
ÇÖZÜMLÜ

AKILLI TAHTAYA
UYUMLU

MEB
ÖĞRETİM PROGRAMI VE
ÖSYM SORU TARZINA GÖRE
HAZIRLANMIŞTIR

TAMAMI VIDEO ÇÖZÜMLÜ

COĞRAFYA

SORU BANKASI

Arti - Yapay
Zekâ Asistan

Dijital Öğrenme
Ayak İzi

Hibrit Kitap
Teknolojisi

QR KODU OKUTARAK
HİBRİT KİTABA ULAŞABİLİRSİNİZ

PEGEM YAYINLARI

AYT COĞRAFYA TAMAMI ÇÖZÜMLÜ SORU BANKASI

MUSTAFA MERVAN DEMİR

ISBN 978-625-6829-46-6

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayinevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

4.Baskı: Ankara

Proje-Yayın: Nilay Balin

Dizgi-Grafik Tasarım: Berna Ardiç Arslan

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Repro Bir Mat. Kağ. Rek. Tas. Tic. Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25

Yenimahalle/ANKARA

0.312 395 20 29

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa - Sertifika No: 47381

İLETİŞİM

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

www.pegem.net

pegem@pegem.net

0538 594 92 40

[pegemakademi](https://www.instagram.com/pegemakademi)

TÜRKİYE'DE İLK DEFA TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

- 1 Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Testleri çözebilir.
- 3 Video çözümleri görebilir.

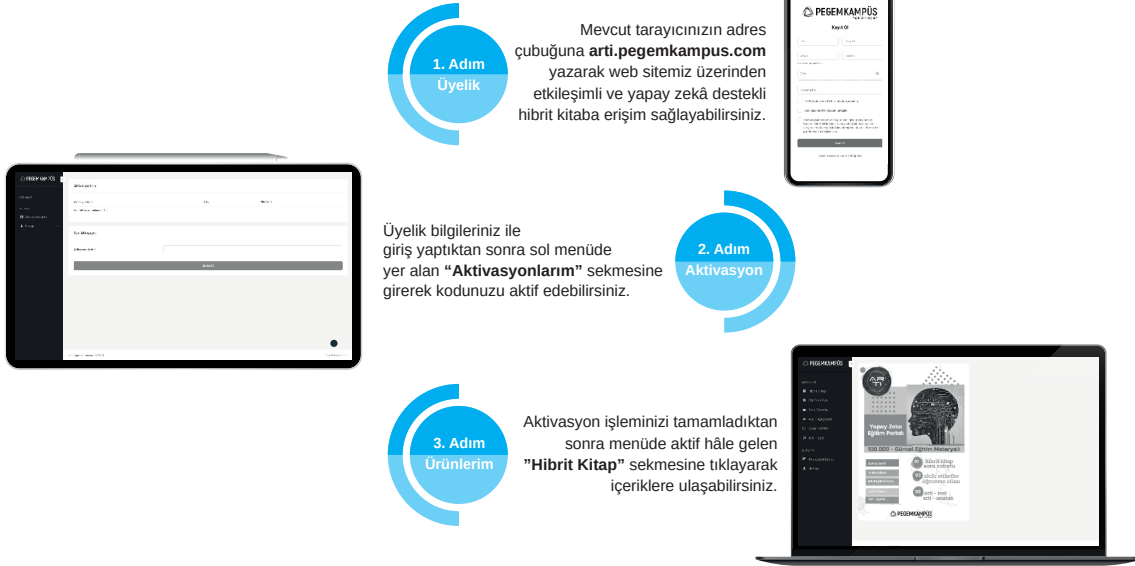
Detaylı anlatım için
QR kodu okutunuz.

Arti - ASİSTAN

- 1 Kullanıcılar hibrit kitapta çözdükleri sorular sonrasında Arti - ASİSTAN sekmesinde öğrenme durumlarına dair anahtar kelimeler ile başarılı/başarısız oldukları konuları detaylı olarak görüntüleyebilir.

Yapay zekâ, soruları çözmeye başladıkları andan itibaren kullanıcıların başarı durumlarını tespit edecektir.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden hibrit kitabınıza ve soru robotunuza erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

**Aktivasyon kodu kitabınızın ilk sayfasında yer almaktadır.
Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaplara 31.08.2024 tarihine kadar geçerlidir. Hibrit kitaplara kasım ayı itibarıyla erişim sağlanacaktır.**

**Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55**

Ekstrem Doğa Olayları	1
Ekosistemlerin Özellikleri ve İşleyişi.....	9
İlk Kültür Merkezleri.....	24
Şehirlerin Etki Alanları.....	32
Türkiye’de Şehirlerin Fonksiyonları ve Kıy Yerleşme Tipleri.....	37
Üretim, Dağıtım ve Tüketimi Etkileyen Faktörler	45
Doğal Kaynaklar ile Ekonomi, Göç ve Şehirleşme İlişkisi.....	52
Türkiye’de Ekonomi Politikaları ve Türkiye Ekonomisinin Sektörel Dağılımı	59
Türkiye’de Ekonomi	67
Ülkeleri Tanıyalım	111
Çevre ve Toplum	122
Karma Test.....	133
TYT Denemeler.....	136
AYT Denemeler	155
Cevap Anahtarı.....	180

AYT

EKSTREM DOĞA OLAYLARI

Dođadaki Ekstrem Olaylar ve Etkileri

EKSTREM DOĞA OLAYLARI

O güne kadar görülmemeyen veya çok nadir görülen doğa olaylarına **ekstrem doğa olayları** denir.

Heyelanlar hem meteoroloji kökenlidir (aşırı yağışlardan dolayı) hem de jeoloji ve jeomorfoloji kökenlidir (eğim ve toprak yapısından dolayı).

Küresel Isınma ve Sonuçları

- ⊖ İnsanoğlunun fosil yakıt kullanımına bağlı olarak atmosferdeki karbon oranının yükselmesiyle sera etkisi oluşur ve küresel ısınmaya neden olmaktadır.
- ⊖ Buzullar eriyerek ve sonucunda deniz seviyesindeki yerler sular altında kalacaktır.
- ⊖ Kuraklık artacaktır.
- ⊖ Tuzlu ve tatlı sular karışacaktır.

Küresel ısınmayla sular altında kalması beklenen ülkeler Hollanda ve Bangladeş'tir.

TEST - 1

1. Deprem, sel, volkanik patlama gibi nedenlere bağlı olarak göçler meydana gelebilir.

- I. ABD'nin büyük düzlükler olarak adlandırılan kesimlerinde kuraklık sonucu görülen göçler
 II. Uzun süreli aşırı yağışlar sonucunda oluşan kıtlık nedeniyle İrlanda'dan Yeni Dünya'ya yapılan göçler
 III. Aral Gölü'nü besleyen akarsuların yanlış kullanımından dolayı Aral Gölü'nün kuruması sonucu oluşan göçler

Yukarıda verilenlerden hangilerinde görülen göçte insan etkisinden daha çok bahsedilebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
 D) I ve II   E) II ve III

2. Sanayileşmenin birçok çevresel olumsuz sonucu vardır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu olumsuz etkiler arasında sayılamaz?

- A) Asit yağmurları
 B) Küresel ısınma
 C) Su kirliliği
 D) Hava kirliliği
 E) Kalkınmanın artması

3. Eylül 2018'de Amerika'nın güney doğusuna vuran Florence tropik fırtına can ve mal kayıplarına yol açtı.

Okyanus üzerinde oluşan ve Amerika'nın iç kısımlarına ilerleyen fırtınanın neden olduğu yağış neredeyse bir milyon ev ve iş yerini su altında bıraktı.

Yukarıda verilen doğa olayının;

- I. toprak kaymaları,
 II. sel ve taşkın,
 III. tsunami,
 IV. yüksek sıcaklık

verilenlerden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
 D) III ve IV   E) II ve IV

P
E
G
E
M

Y
A
Y
I
N
L
A
R
I

4. Bir bölgede meydana gelen doğal afet saatler sonrasında başka bir bölgede de yıkıcı olabilir.

Buna göre yukarıdaki etkiye sahip doğal afet aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Deprem   B) Tsunami   C) Erozyon
 D) Kuraklık   E) Aşırı soğuk

- 5.

- Yamaç ve çamur akıntıları
- Kaplıca sularında değişimler
- Denizin geri çekilmesi

Yukarıda verilen olaylara neden olabilecek ortak afet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tropikal fırtına   B) Kuraklık   C) Aşırı yağış
 D) Deprem   E) Sel ve taşkın

6. Avrupa'da ölçülmüş en yüksek sıcaklık İspanya'nın Sevilla şehrinde 50°C olarak ölçülmüştür.

Sevilla için ekstrem bir durum olan bu sıcaklık değeri, aşağıda verilen merkezlerden hangisinde ekstrem bir durum sayılmaz?

- A) Kahire B) Ankara C) Oslo
D) Roma E) Tokyo

7. I. Deprem
II. Volkanizma
III. Sel ve taşkın

Yukarıda verilen afetlerden hangileri tsunami oluşmasında etkili olabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. İnsanın doğaya müdahaleleri sonucunda doğal afet boyutuna ulaşabilecek durumlar yaşanmaktadır.

Buna göre aşağıda verilenlerden hangisi beşeri müdahaleler sonrasında ekstrem değerlere ulaştığı söylenebilir?

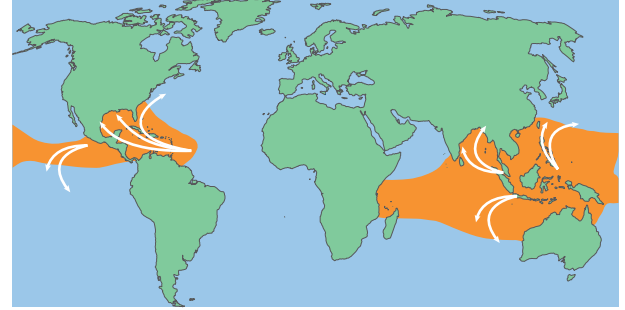
- A) Deprem B) Erozyon C) Volkanizma
D) Tsunami E) Tropikal siklon

9. I. Tsunami
II. Heyelan
III. Tropikal Fırtına
IV. Aşırı Yağış

Yukarıda verilenlerden hangisi klimatolojik kökenli ekstrem olaylar arasında yer almaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) III ve IV E) II ve IV

10. Tropikal kuşaktaki okyanuslarda kendi etrafında dönerek çok şiddetli esen rüzgârlara tropikal siklon adı verilmektedir. Aşağıdaki haritada bu afetin etkili olduğu yerler gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinde tropikal siklonların etkili olması beklenmez?

- A) Meksika B) Madagaskar C) Vietnam
D) Fas E) Malezya

11. Aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin meteorolojik kökenli olduğu söylenemez?

- A) Çiğ düşmeleri
B) Kuraklık
C) Tropikal siklonlar
D) Heyelan
E) Sel

12. Bir bölgede yağış miktarının her zamankinden fazla olması ve aynı dönemde kar erimelerinin de meydana gelmesi beraberinde çeşitli doğal afetlerin de yaşanmasına neden olabilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yukarıda anlatılan olayların neden olduğu doğal afetlerden biri değildir?

- A) Sel ve Taşkınlar
B) Tropikal Fırtınalar
C) Toprak Kayması
D) Erozyon
E) Heyelan

13. Aşağıda verilen yerlerden hangisinde kuraklık afet boyutuna ulaşmaz?

- A) Kongo Havzası
B) Kuzey Afrika
C) Arabistan Yarımadası
D) Avusturalya'nın iç kesimleri
E) Orta Asya

14. Aşağıdakilerden hangisi bir bölgede uzun süreli kuraklık yaşandığına kanıt olamaz?

- A) Tarımsal üretimin azalması
B) Salgın hastalıkların artması
C) Alt yapının kullanılamaz hâle gelmesi
D) Göllerin yüz ölçümlerinin küçülmesi
E) Yer altı su seviyesinin düşmesi

15.

- I. Yeryüzü şekilleri
II. Jeolojik yapı
III. İklim özellikleri

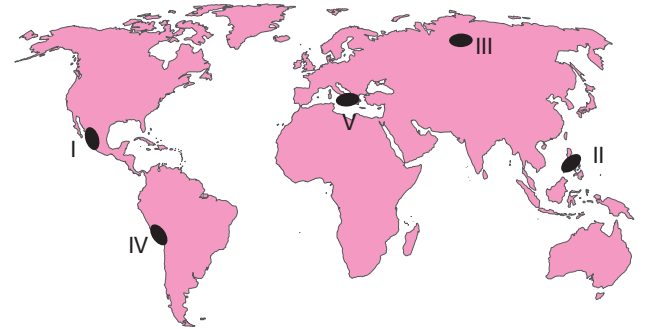
Yukarıda verilenlerden hangileri doğa olaylarının afete dönüşmesinde etkili olan faktörlerdendir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

A

P
E
G
E
M
Y
A
Y
I
N
L
A
R
I

16. Bir bölgede o güne kadar görülmemiş ya da nadir görülen, beraberinde olumsuz sonuçlar getiren doğa olayları ekstrem doğa olayları olarak tanımlanır.

Buna göre, harita üzerinde numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisinde yaşanacak büyük şiddetli bir deprem ekstrem olarak nitelendirilebilir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

TEST - 2

1. Aşağıdakilerden hangisi daha fazla hava kirliliğine neden olmaktadır?

- A) Sanayi
- B) Sel
- C) Erozyon
- D) Ses
- E) Evsel atıklar

2. Gelişmiş ülkelerde sanayi faaliyetlerine bağlı olarak hava kirliliğine olan etkileri daha fazladır.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinin çevreyi daha az kirlletmesi beklenir?

- A) Kanada
- B) Çin
- C) İngiltere
- D) Almanya
- E) Nijerya

3. Küresel ısınmaya bağlı olarak aşağıda verilen durumlardan hangisinde bir değişiklik yaşanacağından söz edilemez?

- A) Biyoçeşitlilik
- B) Yağış miktarları
- C) Deniz ve okyanus seviyeleri
- D) Kurak bölge yüz ölçümleri
- E) Gündüz uzunlukları

- 4.
- I. Tropikal fırtınalar
  - II. Sel ve taşkınlar
  - III. Tsunamiler
  - IV. Volkanik patlamalar

Yukarıda verilen doğa olaylarından hangilerinin yaşama sıklığı daha fazladır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. Aşağıda bazı makalelerden alınmış bilgilerden hangileri küresel ısınmanın sonuçlarıyla ilgili değildir?

- A) Güneydoğu Asya, jeolojik olarak dünyanın aktif bölgelerinden biridir. Bu bölgede oluşabilecek büyük bir yer sarsıntısı ile Hint Okyanusu'na kıyısı olan ülkelerin kıyı kuşağında kıyı çizgisinin değişeceği ön görülmektedir.
- B) Kuzey Yarım Küre'deki bazı orta kuşak ülkelerinde yıl boyunca zirveleri buzul kütleleriyle örtülü olan birçok dağın zirvelerindeki buzulların eridiği gözlenmiştir.
- C) Grönland'da yakın bir tarihte daha geniş alanlarda yerleşim alanlarının oluşacağı ve bölgenin geniş tarım arazilerine sahip olacağı bilinmektedir.
- D) Niderland (alçak ülke) olarak da bilinen Hollanda'nın topraklarının deniz ve okyanus sularının altında kalması için kıyı setleri yapılmasının da bu ülkenin sular altında kalacağı gerçeğini değiştirmeyecektir.
- E) Buzul kütleleri üzerinde fok avlayan kutup ayıları, buzulların erimesi ve birbirinden uzaklaşması sonucu yeterince beslenememekte ve nesilleri tükenme tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır.

6. Aşağıda verilen beşeri etkinliklerden hangisi, doğal dengeyi bozarak beraberinde çevre sorununa neden olmaz?

- A) Tarım alanlarında birim alandan alınan verimin artması için gereğinden fazla ilaçlama uygulamalarının yapılması
- B) Yerleşim merkezlerine yakın bölgelerdeki bataklık alanlarının kurutulup tarım alanlarına dönüştürülmesi
- C) Hayvancılık faaliyetlerinin sürekliliği için mera alanlarının boş bırakılması
- D) Delta ovalarında ulaşım şartlarının elverişli olmasına bağlı olarak yerleşme ve sanayileşme ayrılması
- E) Yarı kurak iklim alanlarında ve karstik arazi yapısına sahip bölgelerde tarımda sulama için yer altı suyunun aşırı kullanılması

7.

- Yüksek sıcaklıklar
- Deprem
- Sel ve taşkın
- Kuraklık

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde, yukarıdaki ekstrem olayların tamamının görülmesi beklenmez?

- A) Türkiye
- B) ABD
- C) Çin
- D) Norveç
- E) Şili